

Artbeskrivning och ekologi

Fiskmåsen (*Larus canus*) har en vidsträckt utbredning över hela Sverige och förekommer såväl vid kusterna som inne i landet. I tätorterna häckar måsen ofta på hustak men även på marken. Ibland övertar de gamla kråkbönor och andra gånger kan de bygga bo i en skorsten. Fiskmåsen är en flyttfågel som övervintrar i Nordsjön och andra delar av Västeuropa. Den kommer till häckningsplatsen i mars – april. Fiskmåsen äter lite av varje bl.a. insekter, maskar, kräftdjur, död fisk, bär, säd och allehanda avfall.

Städer är attraktiva platser för fiskmåsar, med sitt rika utbud på föda (matrester och sopor) och få fiender (rovfåglar). Om man skjuter bort fiskmåsar i staden kommer andra fåglar snabbt att fylla upp platserna.

Skador och olägenheter

Problemen som fiskmåsar orsakar är dels nedsmutsning vid häckningsplatserna och dels att fåglarna försvarar sina ungar genom anfall och störtdykningar mot förbipasserande personer, ibland tillsammans med avfyrning av avföring på offret.

Förebyggande åtgärder

I de flesta fall är det vårt eget fel att det blir problem. Matrester från utställda soppsåsar, överfulla soptunnor, uteserveringar, gatukök och nedskräpning innebär goda möjligheterna för att det blir många fiskmåsar i staden. Undvik att mata fåglar i anslutning till fastigheten. Var noggrann med avfallshanteringen, knyt igen soppsåsar och överfyll aldrig sopkärlet så att locket glipar.

Det går att få ned populationen av häckande fiskmåsar genom att störa fåglarna precis innan de går till häckning, t.ex. genom att spänna nät över begärliga häckningsplatser, ta bort pinnar och annat bomaterial eller ta ned deras bon.

Problemet med anfallande måsar är kortvarigt och något man får stå ut med under den korta tid, oftast inte mer än några dagar, de ägnar sig åt denna aktivitet. Om man undviker att gå nära ungar och håller sig nära träd och väggar klarar man sig i regel undan. I svåra fall på begränsade ytor kan man enkelt skydda sig genom att bära paraply. Att skjuta störtdykande individer innebär lidande för de hjälplösa ungarna som lämnas kvar.

Alternativ till skyddsjakt

Man kan prova att hänga upp blå plastband, linor eller reflekterande remsor vid platser där man inte vill ha fiskmås. Försök har visat att fisk- och silvertärnor övergett flytbryggor sedan blå plastband hängt upp.

I Nordamerika finns det utvecklat ett system med skrämselfjuddsalstrare som bygger på inspelningar av nyfångade fåglars skrik i fångenskap. Metoden prövas alltmer även i Sverige. Fågelskrämmorna har hittills, med gott resultat, installerats för måsfåglar, kråkfåglar samt stare och koltrast. Skrämmorna finns i många olika storlekar beroende på hur stor yta som ska täckas. Man kan också få dem inprogrammerade med olika typer av läten utifrån vilken eller vilka fågelarter/grupper man vill skrämman undan.

Miljö- och konsumentnämnden förordar att fiskmåsar störs genom akustisk ljudkälla och i sista hand genom ”skrämselskjutning”. Nämnden kan ge uppdrag om ”skrämselskjutning” och debiterar därvid den som är ägare till den mark eller byggnad där fåglarna stör.

Jaktbestämmelser

Fiskmåsar får jagas från 1 augusti – 31 mars. Arten finns upptagna i 23 § jaktlagen i den s.k. skyddsjaktbestämmelsen. Det innebär att jakträttshavare får jaga fiskmåsar som kommer in i en anläggning för att förhindra skador på den, på mark med jordbruksgrödor och i yrkesmässig trädgårdsodling om måsarna orsakar skador på grödor eller om jakten sker på särskilt uppdrag av Miljö- och konsumentnämnden, under hela året.

För att få jaga inom tätbebyggt område krävs dock särskilt tillstånd av Polisen. Om fiskmåsar orsakar avsevärd skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i hus eller gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning.

Ansvarsfrågor

Skadedjur och ohyra är benämningen på djur som medför olägenhet för människors hälsa. Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Fiskmåsar orsakar ytterst sällan olägenhet för människors hälsa.

Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska hållas fria från ohyra och andra skadedjur. När det gäller skadedjur i övrigt (utomhus) ska åtgärder endast vidtas om det finns hälsorisker (t.ex. smittspridning) som inte är av ringa natur. Det är ägaren eller nyttjanderättshavaren som har ansvaret för det. Miljö- och konsumentnämnden kan ålägga den ansvarige att vidta åtgärder om det behövs. Bara om det är ”av särskild betydelse med hänsyn till hälsoskyddet” ska kommunen sörja för att åtgärder vidtas. Det gäller alltså om det finns risk för sjukdom eller epidemier som inte kan knytas till särskilda fastigheter eller lokaler.

Ansvar för att sopor inte sprids ut vilar på fastighetsägaren eller den som ställer ut soporna. Avfallsbehållare får inte fyllas mer än att de lätt kan tillslutas.

Mer information

www.sofnet.org, klicka på snabbval – jaktfrågor – alternativ till skyddsjakt

BORÅS STAD

MILJÖFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS Miljöförvaltningen, Borås Stad, 501 80 Borås

BESÖKSADRESS Sturegatan 42

TFN 033-35 30 00 E-POST miljo@boras.se

WEBBPLATS boras.se/miljo